

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Gyógypedagógiai Alapképzési Szak

BEÁS NYELVŰ MONDÓKÁK

Belső konzulens: Dr. Gombos Péter

tanszékvezető, egyetemi docens,

főigazgató helyettes

Készítette: Láng Eszter

YGPOEV

levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet

Gyógypedagógia Tanszék

Kaposvár

2023

Dolgozatomban a 2006 és 2021 között megjelent beás nyelvű mondókásköteteket mutattam be. Ez tizenöt év alatt mindössze hat kiadványt jelent. A hat kötet közül négyenél fordítóként közreműködtem, így a fordítás elmélete mellett gyakorlati tapasztalataimat is megosztottam. Emellett írtam a beás gyerekirodalom sajátosságairól, a mondókák jelentőségéről, fejlesztő hatásáról. Kitértem a könyvek létrejöttének körülményeire, munkafolyamataira és hasznosíthatóságára is, valamint érintettem a pszichopedagógiai vonatkozásokat is.

A beás nyelvű mondókáskötetek jelentősége többértű. A beás nyelv erősen veszélyeztetett a nyelvcseré által, ezért egyrészt a kiadványok hozzájárulhatnak a nyelv megmentéséhez, megőrzéséhez. Bővítik a még mindig nagyon fiatal írásbeliség repertoárját. Támogatják, színesítik a nyelvtanulás folyamatát minden korosztály számára. Nevelési, oktatási segédanyagként funkcionálnak óvodától az egyetemig.

A legkisebbek számára a mondókák, kiszámolók, népdalok, népi játékok zenés, játékos foglalkozások kiegészítője. Általános iskolában, középiskolában memoriterként funkcionálhatnak, segítik a szókincs, a nyelvtani szabályokban jártasság, a kifejezőképesség, a kommunikáció fejlesztését. Tapasztalataim és a visszajelzések alapján a pedagógusok elsőnek azt említik, hogy jó, hogy léteznek ezek a kiadványok, van mihez nyúlniuk. Óvodai, iskolai eseményeken, rendezvényeken vagy versmondó versenyre való felkészülés során is felhasználhatók, így hozzájárulnak a beás nyelv presztízsének emeléséhez.

Egyetemen fordítókurzusok segédanyagai is e kötetek. A fordítás tudományának átadása rendkívül fontos lenne a beás nyelv esetében. A beás írásbeliség alig harminc éve alatt sajnos nem sok olyan segédanyag született ez idáig, melyek megfelelnek a kerettantervi és érettségi követelményeknek. Az érettségi és nyelvvizsga feladatlapok szövegeinek nagy része friss fordítású anyag. Ezen a területen is végtelen a feladatok sora.

A beás nyelvű mondókákkal korai életszakaszban való találkozás az általános fejlesztő hatásokon túl hozzájárulhat az identitástudat kialakításához, erősítéséhez. A mintakövetés szempontjából még nagyobb jelentőséggel bír, ha beás származású maga a pedagógus. A pedagógusképzés

keretein belül is meg kellene ismertetni a hallgatókat ezekkel a kötetekkel, kiváltképp a roma szakkollégiumok tagjaival, hogy maguk is láthassák, van mibe kapaszkodni, van mire alapozni. A gyógypedagógus-képzésben, különösen pszichopedagógia szakirányon pedig felettébb hasznos, ha a pedagógus tiszttában van a cigány kultúra sajátosságaival, értékeivel.